

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Készíratok nem adatsnk vissza.

KÖZÉRDÉK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Az E. K. E. alsófehérmegyei osztályának munkaprogramm tervezete.

Széles körű tevékenységre van hivatva a Kárpátgyelet a mi vármegyénkben is. De ezen tevékenység csak úgy lehet eredményes, ha jól ismerve helyzetünket, feladatunkat, jó munkaprogrammal rendszeresen fogunk hozzá. Ily munkaprogrammot állított meg Gáspár János javaslata alapján a megyei választmány, mely egyik fontos tárgya lesz a f. hó 28-án tartandó közgyűlésnek s melyet a tagok és érdeklődők előzetes tájékozása végett közlünk a következőkben:

Első és anyagi áldozatok nélkül, csak a tagok ügybuzgósága igénybevitelével létesíthető és a turista ügynek mégis igen lényeges szolgálatot biztosító teendője osztályunknak megyénk területén utasító ügynökségek szervezése, kik az utazó idegeneknek a főbb kiindulási pontokról tehető kirándulásokra a tájékoztatást megadják, kalauzt, háti lovat, fuvart rendelnek meg; azokat nyilvántartják, a kalauzokat kioktatják. Ilyen ügynökségek szervezendők Nagyenyeden, Gyulafahérvárt, Tövisen, Magyaririgben, Zalathnán, Abrudbányán, Verespatakon, Marosujvárt és Vizaknán, háti ló és kalauz szerző ügynök Bucsum-Sásán. Ezen ügynekséget legcélszerűbben az egyetlen közigazgatási tisztviselő tagjai vállalhatják el, kik hivatalukban minden időben föltalálhatók, valamint a kincstári bánya és erdőtiszták is.

Második és mégint igen csekély anyagi kiadásba kerülő teendő az egyes szebb kiránduló pontokhoz a járt közlekedési útból vezető mellékut, ösvény, nyomoknak jelzése, hogy gyakorlottabb és podgyász nélkül kirándulók a helyes utat magokra is feltalálják. Ilyen jelzések fogantatandók:

- a) A Pilisre a törvényhatósági út melletti forrástól a könnyebb irány feltalálhatása végett a csucsának a szem elé kerülése és a tetőről le Valea Mi felé a törvényhatósági utig; a Pilisre vezető törvényhatósági út szabaderdei szertentinsit mngrovidít gyalogösvény is ki lenne jelölendő.
- b) A Csákyai köre s csákyai-havasgyógyi útból a tetőről le a felső-gáldi völgybe.
- c) Borosbocsárd községiútól a Kecskékőig.
- d) Zalathnától a fenesi Kecskékőig.

e) Bucsum-Sásától a Detonátáig.

f) Az abrudbánya-körösbányai törvényhatósági útból, a Vulkánra.

A jelzés egyszerűen fa oszlopra vagy a hol van erdei élőfára szines deszkajábla felszerzése, az utba eső kövek és fák festéssel bemázolásából állana; póznát, deszkát az illető községektől bizonyára ingyen lehet kapni csak a festék, kiszállítás és felállító napzsáma díja kerülne pénzbe.

Harmadik teendő, mely már nagyobb kiadást igényel néhány hirnevesebb hegyre egyszerű menedékház építése volna. Miután éghajlati viszonyaink azokban pár órai tartózkodásnál többre alig szorítják az utast, ezen menedékházak egyszerű deszkaépületek lehetnek, esetleg meghálásra időnként friss szénával, egy kis tüzelő hellyel és fákészlettel ellátva. Menedékházak építendőek:

a) A Detonátára, melynek létrejötte a kincstár által kilitásba helyezett fa anyaggal, Bucsum községe által felzánlott 150 és Verespatak által megszavazott 60 frt segéllyel ugyiszólva már biztosítva van, ennek kivitele lesz osztályunknak első műve.

b) A Pilisre a forráshoz, ehez Nagyenyed város segélye nyerendő meg, ki az ösvényjelzést is bizonyára szives lesz megtétni s ki szabaderdei erdőszékház, mint már eddig is tette. készséggel fogja a nyugoti hegyországba utazók részére megálló helyül felajánlani.

c) A Vulkánra.

d) A Csákyai köre.

e) A Kecskékő alá, e három utóbbi kisebb méretű lehet, nagyobb társaságot nem keresvén fel e csucokat.

Negyedszer minden irányban agitatio fejtendő ki a nevezetesebb természeti szépségeinket megközelítő utak kinyitása iránt. Ezen utak mindannyian községi közlekedési, vagy legalább községi határuat jellegűek levén, azoknak az érdekeltek községei által helyreállítás szorgalmazandó. Ez azon pont, hol vármegyénk nagy mértékben elősegíthető egyelőre céljait s ha közvetve pénzalap hiányában nem is jöhet pénzadományokkal segítségünkre, közvetve annál többet szolgál érdekeinknek. Ilyen utvonalak:

- 1) A nagyenyed-ponori törvényhatósági útból „Bredestől Alsó szolovára” a „Buvó patak” közelében elvezető vicinális út kiépítése, a melyet Torda-Aranyosmegye saját területén már elkezdett; ezen át a nagyenyed-ponori út forgalmának egyik élető ere lenne és első sorban lenne kiépítendő.
- 2) A felsőgáld-intregáldi út s a felső gáldi szikla sor és az intregáldi völgy nagyszerű természeti szépségeit

nyitná meg. Intregáld jelentékeny hegyi község egyetlen szekérrel járató útja lenne.

3) A csákyai-havasgyógyi út, mint a „Csákyai kö” útja.

4) A zalathna-vulkói út a vulkói patak jobb oldalát kísérő heggyerincen, kevés munkával járhatóvá tehető, itt érdekelve van a vulkói bányabirtokos Lukács László országgyűlési képviselőnk is, ki bizonyára nem vonná meg anyagi segélyét ezen ut helyreállításától.

5) A bucsumi-sásza detonátái és a verespatak-detonátái út, itt a kincstár is érdekelve van „bucsumi erdői” hozzáférhetővé tétele végett, Verespatak segélye is meg lenne nyerhető.

6) A felgyógyi út Remete-Manasteriáig vezető, illetőleg azon felül is a diódi patak „szorosát” (Tyeja) megközelítőleg készítendő út.

7) Az igenpataki határon fekvő „tengerszem”-hez (Fézer). Magyar-Igenből vezető határuat, esetleg ki az igeni-havas tetejére és le az Intregáldi völgybe.

8) A kecskekőre vezető boros-bocsárdi határon.

Ezen utvonalak közül a három első községi vicinális út jellegű s a szolovai és intregáldi oly fontossága, hogy azok kiépítésére a megyei utalap segélye is törvényszerűen igénybevehető; a többi községi, közdülő út jellegűek, s az érdekeltek községei és birtokosok nyerendők meg mielőbbi járható állapotba hozatalukra.

Most következnek az ezen utakból készítendő ló és gyalogösvények, melyek miután az által csak a turista van érdekelve, csak saját erőnkben, a központ segélyét is kikérve, létesíthetők ezek:

a) Remete-Monasteriától a diódi patak zárjához (Tyeja) vezető gyalogösvény, egyelőre csak a szorosban levő kőkapuig építhető, azontul oly természeti akadályok fordulnak elő, hogy a szükséges költséget csak az alpesi vidékeknek megfelelő turista forgalom esetében lehetne befektetni.

b) A csákyai havasgyógyi útból a csákyai köre kiágazó ösvény készítésére.

c) A kecskekő csucsára felvezető, különben eléggé járható ösvény kiigazítása.

d) A Zalathnáról a fenesi kecskekőig vezető lóösvénynek a veszélyesebb helyeken kiigazítása.

e) A körösbányai útról a Vulkán csucsára alkalmas ösvény építése.

Ezek körül a munkálatok közül első a Tyeja megnyitása, melyhez a központ segélyét is kérünk kell; a vulkáni ösvény elkészítését és jelzéssel ellátását Abrudbánya városától várhatnók.

TÁRCZA.

Zsiga bácsi.

Németből ford. a.

XI.

(Folytatás.)

... Ah! szakítá félbe a beszédet Wanda és elkezdett integetni kezeivel a verandához vezető ut felé, itt jönnek az én barátaim Fűrst ügyvéd Plutóval! Bon jour, Messieurs, comment vous portez-vous?

Egy karcsu fiatal ember köszönt fel, kit szépnem nem lehetett nevezni, de nemes vágása arca, domboru homloka sok szellemi tehetséget árult el. Egy gyönyörű újfundlandi kutya állt mellette lehorgasztott fejével. „Plutó!” Kialta Wanda tenyerébe csatintva. „Plutó,” te udvariatalan, hát nem nézel fel? Lármázott, pörölt, de ez mind mit sem használt. Ekkor felkapott az asztalról egy kávéskanalat és megdobta a kutyát, mire ez egy rövid megvető pillantást vetett Wandára. A fiatal ügyvéd a kanalat felemelve balépett a házba. „Ügyeljen,” figyelmeztette Wanda Margitkát, mikor befogom mutatni Fűrstöt, olyan areal fog meghajolni. mintha mondaná: fogadja részvételemet kiaszony — és Plutó mellette álva szintén részvétét látszik kifejezni. Nagyszerűek! Agyon nevelheti magát az ember felettök. Ha ezek itt nem lennének, nem volna féltényi mulatságunk sem. E pillanatban a fiatal ember kutyájával a verandára lépett. „Miért nem dobott le valami törékeny dolgot?” kérdé a kanalat az asztalra téve, ez inkább megfelelt volna vérmérsékletének.

Nem azért élek már nyolc napja egy pedans emberrel egy fedél alatt, hogy el ne sajátítsak valamit mes teremőtől. „Társaságunk azonban kedves tagokkal szaporod-

dott, Stark Margit kiaszony csókolni való nagybátyjával, ki ott ül a mama mellett.”

Hiszen még nem is beszélt vele, veté ellen Margitka, mialatt az ügyvéd ünnepélyes üdvözlését viszonozta.

Wanda nevetve viszoná: akkor hát álmodtam egy ilyen kedves nagybácsiról, annyi bizonyos, ha valami bánatom lenne, a doctor urat választanám bizalmasomnak. De nekem nincsen semmi bánatom — „Marlbrough s'en-va-t-en guerre,” trillázott, az ügyvéd pedig egy csendes fejcsóválással üdvözölte Wassilikánét, ki őt a doctornak bemutatta.

„Mégint sáros a talpa e szörnyetegnek?” kérdezte Wassilikáné Plutóru mutatva. Sajnos nem tudok határozott választ adni felelt az ügyvéd. Az asszonyosság vállait vonagatva Stark felé fordult s folytatta a Lengyelországi állapotok elbeszélését.

Fűrst egy szánakozó pillantást vetett a doctorra, mintha mondaná: Óh te szegény gyanutlan. Plutó pedig a gazdája szánakozásától áthatva, méltóságteljesen lépdelt Zsiga bácsi felé, fejét ennek térdeire nyugtatva türte simogatását. Plutó! kialtott Wanda, ezen okos tettedért kiérdemelted egész nagyrabecslésemet! Meghuzta a kutya füleit s elárasztotta hízeltésével.

Fűrst a két lányhoz szegődött, mert az öreg ural teljeshetetlen volt egy szót váltani, Lengyelország viszonyait pedig már régen könyv nélkül tudta.

Kinem állhatom az ügyvédet, szólt Wassilikáné, il me tappe sur les neris — az ég tudja miket gondol, ha én valamit elbeszéllek, tekintete alatt zavarba jövök. el veszem a bezed fonalát — az udvariasságról, lovagiasságról még fogalma sincs. Aztán ennek a szörnyetegnek az ő örökösén sáros talpai! Képzeld el, ha egy ajtón be akarok menni s ott fekszik. elnem mozdulna egy világrt

sem, ott hever mint egy szikla, s nekem egy nagy kertlöt kell tennem! Oh ilyen csak is Németországban történhetik. Lengyelországban egészen másképpen van; nincs fogalma arról a lovagiasságról, a variasságról, a mivel a férfiak ott a nőkkel szemben viselkednek. Szerencsésen megint hazájába érkezett önagsága: Zsiga bácsi játszta a figyelmes hallgatót, alapjában pedig egész érdeklődése a két fiatal leányra volt irányozva, s magába arra a meggyőződésre jutott, hogy nem találhatott volna jobb társaságot Margitka számára, mint az eleven vidám lengyel leányt, ki alig engedett a félénk gyermeknek csak egy pernyi gondolkodási időt is, végnélküli beszéddel, nevetéssel, suttogással foglalkoztatta. És milyen egészen másképp nézett ki Margit az átigazított kalapban!

„Meglátod Werner mama, rá sem ösmersz leányodra mikor haza viszem!” gondolá magában

És mialatt Wassilikáné a véghetelenségig vázolta az ő elképzelt és elnem képzelt élményeit, ez alatt Zsiga bácsi vissza gondolt a Margit szülőivel kötött ismeretségére és a Burg Frigyes hazájában töltött órákra.

Eszébe jutott, hogy a fiatal festő elutazását követő reggel azonnal el hagyta a Solisberget és Burg szülővárossába utazott. Ottan rövid idő alatt ráakadta gazdag zenekedvelő család szép nagyvárosi házára. „Jó uton vagyok mondogatta magába, a mint a kapun belépve, káféfől is zenehangok érinték füleit. Egy nyájas szobaléány bevezette a nagy egészen zenecélokra berendezett salonba, hol megjelenésére a zongora mellől egy karcsu fiatal leány emelkedett fel, Werner papa pedig helyéből felugrott. „Édes Burg, hívjad a mamát!” Zsiga bácsi boecsnatot kért a háborgatásáért s midőn Burg Wernerével visszatért, a festő szives üdvözlőit jelentette, kivel a Schwaiczban találkozott és kit nagyon megkedvelt. „A csavargó,” ne-

mert ma este nyári táncestély lesz. Kezdem Tamás lenni e tekintetben, s roppant hitetlen képet vághattam hozzá, mert az én emberem csak váltig erősítgette, hogy igazán lesz, s ne töltsen a drága időt hiába. No már erre az újabb bizonyítgatására nem tudtam mit feleljek. — Lehetetlen — szoltam, a mire ő minden további interperatio nélkül hátbaütött, s otthagyt azzal a faképnél, azaz: a fa alatt. Én pedig kezdtem azon elmélkedni, hogy tulajdonképen még sem volt az olyan nagy csoda, ha Galilei a középkorban porul járt azért, mert kimerte mondani, hogy: „Mégis mozog a föld.” Lám én a XIX-ik században nem hiszem, hogy mozog a föld, s vele Asszonynepe, s halad már annyira, hogy egy nyáron két mulatságot rendezzen. Junius 26-án volt az egy, s eddig nincs semmi rendellenes, mert eddig is minden évben volt egy mulatságunk, de hogy ma aug. 14 én legyen egy második, s így kettő legyen egy nyáron, ez már határozottan a XX-ik század közeledtét jelzi.

Ilyenforma gondolatok közt becsaptam a „Karthausit” s ballogtam befelé. A kapuban találok Barát Mihály dícsőszentmártoni jó zenészt.

Nagyot nézek; ő köszön, én fogadom.

— Hát magát miféle szél fujta erre? — kérdelem.

— Hát instálom, ma itt a fiatal urak mulatságot rendeznek, s én fogok muzsikálni.

— Hm! Ennek a fele sem tréfa! — gondolám. Mégis csak igaz hát!

Hamarosan elkészültem, s siettem be az állami iskola helyiségébe, mint a hol a mulatságokat rendezni szokták. Ott már találtam vagy két rendezőt, a kiktől megtudtam, hogy hamarosan lett elhatározva az egész. Minthogy éppen a közelben időzött a dícsőszentmártoni primás, a jó alkalmat felhasználva egy zártkörű összejövetel eszméje nagyon helyesnek látszott, s nyelbe utni a dolgot nem volt azután nehéz.

Most már magam is kezdem örülni a dolgok illeték fordulatán, s nem okoskodtam tovább, röviden kirukklok a történetekkel: le ment a nap, összegyűltünk, fel jött a hold, Barát Mihály hozta a ropogóst, és mi mulattunk hajnal hasadtáig. A szerencsés véletlen pedig úgy hozta magával, hogy táncosban se legyen hiány, mert táncosnőben Asszonynepe mindig bővítködtünk. Itt volt ugyanis látogatásban egy pár román theológus, egy jogász Enyedről, s a helybeli intelligencia, több családjánál éppen vendég volt közeli és távoli. Így aztán olyan közönség gyűlt össze, hogy ritkítja párját, s a mi a legérdekesebb kérem, itt mindenki mulatott és táncolt, örege, ifja egyaránt.

Mikor végig néztem a teremben keringő párokon, s láttam a zenészek jóakaratu gyűkezetét, önkénytelenül eszembe jutott a vasárnapi munkaszünetet, s nagyot nevettem. Hogyne?! A miniszter törvény által szorítja rá a magyar állampolgárt, hogy hat munkanap után a hetediket megpihenjen; és kérem mi a törvény megsértése nélkül vasárnapi szent napon két napra kifárasztjuk magunkat. Ezt jó lesz figyelembe vennie a kormánynak, ha a vasárnapi munkaszünetet teljessé akarja tenni, ezután mulatságok rendezését vasárnap tiltsa el, s a zenészeket is szorítsa rá a pihenésre, mert így nagy a kontrarietas.

Ezek után még egyszer hangsúlyozom, hogy ritka jó kedvvel mulattunk, s figyelemztetek mindenkit, nehogy ezt kétségbe merje vonni, mert nem állok jól róla hogy nem lesz-e duellum a dologból, mert én kész vagyok minden

lét folyamán keresztül a zenével egészen felhagyni, sőt még nem is beszélni róla, mert az a legtöbb, hogy a gyermek idegei tökéletesen ki nyugodjanak.

Lina néni volt az első, ki egy erőlyes fejszoválással jelenté ki, hogy részéről ez teljes lehetetlen, Burg úgy vonagatta a vállát mint aki nem áll jól magáért; a szülők azonban kétséget sem szedved, hogy minden áldozatra készek.

„Meg kell lenni” szolt Werner mama és a nagy halom partitúrát, mi előtte felvult tetézve, az asztal közepére tolt. Werner papa kijelenté, „hogy ő egyáltalán nem fog beszélni, de még mukkanni sem.” Margit azonban egy jól nevelt gyermekhez illően könnyek özöne között megköszönte jószágukat, de kijelenté, hogy elnem fogadhat szülőitől ekkora áldozatot.

Ekkor Zsiga bácsi a legjámorabb képpel szolt: „Mi lenne, ha önök a leánykát egyedül az én gondjaimra bíznák?” Én tudnillik a Rigin óhajtok 4 hetet eltölteni, s az én tartságomba meg lenne óva a zenéről való tárgyalástól, azonkívül nem gyötörné a jó gyermeket az a gondolat, hogy szülőinek vagy jó barátainak ő érette a legnagyobb élvezetükről le kellett mondaniok. Szavamat adom, négy hét múlva Margitkát viruló jó színben, egészségben hozom vissza szülői karjai közé.

„Ha a nyugalom a fő dolog, szolt Wernerné, „magam is helyesebbnek találok leányunkat az orvos felügyeletére bízni; mert valóban elsem tudom képzelni, mit tudna férjem csinálni 4 hétig egy hegy tetején zene nélkül.”

„Elvan tehát határozva, Margitka te a doktor uralmáig, „én pakolók.” Werner csudálkozott neje hősies magatartása felett, de mivel ő sem akart elmaradni, nagy küzdelemmel szolt: Isten, vezéreljen s áldásom kíséreljen édes gyermekem.”

Ilyen módon jutott Margit Zsiga bácsival a Rigré.

(Folyt. köv.)

hitelennék és kételkedőnek keztyüt dobni, s minthogy névjegygyel nem szolgálhatok, (még eddig nem nyomtam), legalább tudomására adom az illető érdekelteknek, hogy nevem: **Z. Szász Gerő.**

Iskolai értesítő.

A Bethlen-főiskola esinosan kiállított iskola értesítőjét bevezető Fogarasy Albert rektorprofeszor évzáró beszédében kevés a megelégedés, több a kedvetlen és aggasztónak jelzett helyzetre való utalás. Nincs elég rendes tanerő; a folytonos tanerő változás nagyon hátrányos. A betegség-től környezett vagy előre haladt korafolytán munkaerejében lankadó tanárok miatt a végeredmény hezagos, de mivel nyugdíjalap hiánya miatt nem lehet pensionálni, esendes megnyugvással kell viselni egy emésztő kor szemmel láthatólag fokozódó káros következményeit. Nincs téli tornacsarnok és ezért a téli tornázást be is kellett szüntetni. A tanulók rendszeres fürdése is korlátolt, az internatus pedig messze áll a kor követelte színvonalától. A dugaszagnak hiresszelt kollegiumnak szorongva kell remegni minden terhes felleg láttára, mert ha a miriszlói szőlőt elveri a jég, ha nem lesz makktermés, vagy a téglacserép üzletben pangás áll be, a fényes költségvetés egyensúlyát vesztve mutatja a deficit rémet! A regale váltás 21,000 frt veszteséget okozott; hát a városi regale jog után járó megváltási tőke kamataik, melyeknek egy pár évi nélkülözése is érzékenyen hátráltatja a rohamosan haladó kor követelte fejlődést Olcsul a pénz, csökken a jövedelem. Azonban a rendes tanárok fizetése, a helyzet javultával egyenlősíteni fog a tanügynek s a tanári működés sikerének könnyen érthető előnyére. 718 tanulóval kezdődött, 652-vel végződött a tanév, 23-al kevesebb mint tavaly. Volt a gimnáziumban: magyar 295, német 3, román 18. Jeles 19, jó 51, elégséges 164, elégtelen 82. Az eieml iskolában magyar 230, német 3, román 34. A theologusok konviktusában 38 ifju nyert ellátást. A tanerők száma 17 rendes, 2 helyettes tanár, 3 segédantó, 3 szaktanító, 4 ideiglenes köztanító.

Az 1892—93. tanévre a beiratások szeptember három első napján lesznek.

Vegyes hírek.

— **Ő Felsége születésnapját** igaz kegyelettel ünnepelte meg városunk. A megelőző este ki voltak világítva a házsorok, különös szépen a városház. A tűzoltó-zenekar több darabot játszott s nagy közönség járt az utcákon. Az ünnepsnapján fényes Te Deum és nagy mise volt r. kath. templomban, melyen T. Dely Ódon minorita házfőnök Barácsy Albert t. esperes és Tamás Marczell, atyával pontifikált. A női énekkart tiszt. Tornyai Károly vezette s azonkívül Sikorszky Zsigával együtt is énekelt. Az istentiszteleten nagy közönségen kívül jelen volt a m. tisztikar Csató János kir. tanácsos alispán vezetése alatt, kikhez az állami és városi tisztviselő karok csatlakoztak, megelőzőleg az alispán előtt kifejezvéen Ő Felsége iránti hódolatukat. A honvéd tisztikar Krizmanics százados zászlóaljparancsnok vezette, a különböző lovas és gyalog szabadságot állományu tisztekkel kikkel együttjelent meg Artner lovag vezérőrnagy a bécsi es. és kir. földrajzi intézet igazgatója és Scheiner es. és kir. vezérkari ezredes is. Az ev. ref. templomban t. Szilágyi Farkas, az ev. luth. templomban t. Schneider lelkészek mondtak ünnepi imát.

— **Banquette** volt Ő Felsége születés napján a honvéd laktanyában. melyen Artner lovag vezérőrnagy, Scheiner vezérkari ezredes, Csató alispán, Mecsér feyház-igazgató, dr. Havas tanfelügyelő, Kovács polgármester is részt vett. A banquette kiváló fényes és gazdag volt. Ő Felségére a kiválóan rokonszenves Artner lovag mondott szép felköszöntőt, mit a tosztok árja és sürti pezsgő durrogás követett.

— **Szent István napját** díszesen ülte meg városunk. A róm. kath. templomban tartott fényes nagy misén megjelentek a megyei, állami és városi tisztviselők, a honvéd-tisztikar és nagy közönség. Az egyházi énekkar a legszebb egyházi énekeket zengte.

— **Kinevezés.** A földmívelési m. kir. miniszter Dezső Miklós és Katoz Simon szőlészeti és borászati vándor tanítókat a n.-enyedi vincellér iskolához helyezte át, kikben kiváló szakértőket nyert az intézet.

— **A róm. kath. egyházi énekkar.** melynek megteremtése tiszt. Tornyai Károly érdeme, a héten kiválóan igénybe volt véve. Fáradozása a közönség általános elismerését vívta ki. Felkérjűk mindazokat, kik a klasszikus énekművészet fejlesztését szívükön hordják és városunkat ezáltal is emelni óhajtják, sziveskedjenek a nem csekély anyagi kiadások fedezése végett, mint pártoló tagok jelentkezni akár a minorita rendházban akár dr. Boz Józsefnél, akár a működő tagok utján. Az eddig elért siker reményét nyújt a még szebb fejlődésre.

— **Az „Erdélyrészi Kárpát-Egyesület.”** Alsó-fehérmegyei osztálya felolvasással, közebeddel, kedvező idő

esetén a torozkői uton fekvő „Kököz“-höz tervezett délutáni kirándulással egybekötött első évi közgyűlését e hó 28-án tarja meg. — Ezen közgyűlésre s a kapcsolatos közebedre és kirándulásra vonatkozó meghívót a helybeli és vidéki tagoknak a napokban küldettek szét. miután azonban nem tagok is szivesen láttatnak — első sorban a szépnem köréből — ez uton is felhívjuk az érdeklődőket figyelmét ezen kellemesnek ígérkező napra, mely a már is nagy buzgalommal felkarolt együletnek első tüzpróbája leend. — Tekintettel az ezen utón is remélhető nagyobb érdeklődésre, — nem tartjuk feleslegesnek főbb vonásaiban ideiktatni a közgyűlés vonzó programját. A Gáspár János stb főjegyző felolvasásával egybekötött közgyűlés megnyitása a vármegyeház nagytermében d. e. 10 órakor, — gyűlés után 1 órakor közebed, — d. u. 3 órakor kedvező idő esetén a fent jelzett s uszonnával felszerezett kirándulás. Egy részvétdíj a közebedre 1 frt 50 kr, — a délutáni kirándulásra ugyanannyi. A résztvenni óhajtok sziveskedjenek ebbeli szándékukat f. hó 26-án délig az E. K. E. osztályelnökségénél (vármegyeház) bejelenteni, hol kívánatra bővebb felvilágosítás is nyerhető. — Reméljük, hogy fiatal és szép kilitással kecsegtető együletünk a nagy közönség érdeklődésével fog találkozni el alkalommal is.

— **Pályázat.** Az alsófehérmegyei tanító-egyesület tulajdonát képező „G á s p á r - a l a p i t v á n y” kamatjára (évi 30 frt) pályázat hirdettetik. Pályázatra jogosult minden egyesületi rendes tag jó tanuló gyermeke, vagy elhalt tag árvája, ki az elemi iskolánál magasabb fokú intézetben tanul. Folyamodványhoz csatolandó mult iskolai évi bizonyítvány, vagyoni és családi kimutatás. Pályázati határok szept. 1-je. Folyamodványok egyesületi főjegyző Sebestyén Sándorhoz nyújtandók be. Nagyenyedén 1882. aug. 15. A választmány.

— **A Bethlen-kollegium** osztálytermeinek takarítására, fűtésére, ha alkalmas, irni-olvasni tudó egyének akadnak (katonaviselt, józanéletű emberek előnyben részesülnek) már f. évi szeptember 1-től két rendes fizetéssel ellátott szolgálka alkalmaztatik. Ez állások egyelőre 1893. január 1-ig ideiglenesek lesznek; ez időtől kezdve, ha beválnak, az ideiglenesek alkalmaztatnak, ellenesetben mások fognak állandóan alkalmaztatni. A feltételek megtudhatók a rektor professornál, kihez a vallást, életkort, eseeleg eddigi szolgálataikat tanusító okmányokkal ellátott folyamodások folyó hó 30-ig benyújtandók.

— **A helybeli kisdudóvó** intézetben f. évi aug. hó 28-án d. u. 4 órakor az óvodába járó kisdudek évzáró ünnepe fog megtartatni, melyre az intézet alapító tagjait az intézet és a kisdudek jóltevőit tisztelettel meghívja Övőbácsi.

— **A fővárosba** felránduló el ne mulasszák megtekinteni a fővárosi vigadóbeli 48—49. szabanságharcunk emlékének gyűteményét. A 48-as kiállítás az idén teljesen rendezett és ezenkívül igen nagy számu ufabban kapott erekleket és képeket tartalmaz. Külön szobában lettek csoportosítva a Pesti képek és ereklyék. Külön csoportban vannak a hős Bem apó gróf Guyon és a védtanuk szobája mellett, — a Görgeyre vonatkozó emléktárgyak és képek. A kiállítás mostan 1800 képet és harmadfél ezer egyéb emléktárgyat tartalmaz. Kétszer annyit, mint tavaly.

— **Az erdélyrészi 10-ik tenyész-állat kiállítás** ideje (augusztus 28—30-ig) közeledvén, ez iránt napról-napra nagyobb érdeklődés mértakozik. — A bejelentések már tömegesen érkeznek be és az egész kiállítás sikerültnek ígérkezik. — Múltán is, mert közel 7000 frt jutalmidij vár kiosztásra és azonkívül a sok dicsőítő oklevél. — Figyelmeztetjük ezuttal a résztvenni kívánókat, hogy a bejelentések határideje nemsokára lejér, tehát bejelentéseiket az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalához beküldeni siessenek.

— **Máthé István** ur által Verespatakon f. hó 7-én rendezett hangverseny alkalmával a következők fizettek felül: Ebergényi Mózes 1 frt, Almasán János 1 frt, Tóth Kálmán 80 kr, Sneff József 60 kr, Moldvai Gyula 20 kr. Fogadják az ev. ref. eklézsia őszinte köszönetét. Tóth Kálmán, egyházi jegyző és pénztáros.

— **Az ember számokban.** Az emberi test 105 csonttal és 500 izommal bir, egy felnőtt ember vérének sulya mintegy 15 kgrmot tesz. A szívnek átmérője rendszeren 1.5 cm; percnként 70-et, óránként 4200-at, évenként 2,579,200-at ver, minden egyes verés 44 gr. vért visz tova, percnként 2300 grammot, óránként 132 kgrmot és naponként 58.5 mázsát. A test összes vére 3 perc alatt fut keresztül a szíven és tüdőnk a rendes állapotban 5 liter levegőt tartalmaz. Óránként átlag 1200-szor lélegzünk, melynél 300 liter levegőt fogyasztunk el. A bőr 3 rétegből áll, melyeknek vastagsága 6 mm. és 3 mm. között váltakozik. Minden négyzetcentiméter bőr 12,500 izzadócsövecskét vagy klicsokot tartalmaz.

— **Megfogta a villám.** Komikus jelenet játszott be nem régen Durangóban, Bilbao mellett. Mint ugyanis San-Sebastianból jelentik, a durangói pályaudvaron véletlenül elszakadt a villamosvilágítás egy sodronya. Egy paraszt gazda utána kapott a drótnak, de a villamos ár annyira meglepte, hogy hangos kiabálásra fakadt. A tömeg körül fogta az ugráló parasztot, ki abban a hiszemben, hogy meg van babonázva, fogta a sodronyt és fenhanganon gyónta az összes bűneit. Mikor kiszabadították kényes helyzetéből, imákat mormogva távozott.

„Közérdek.”

A született feltaláló.

Írta: Bergl Sándor.

Leereszkedő köszöntéssel toppantott be reggeli 8 órakor Edison Elihu amerikai honpolgár Sir Thomson Haddan szabadalmi irodájába. Az iroda egyike a legjobbaknak és legkeresettebbeknek és Edison Elihu ur egyike a legutolsó klienseknek.

Az irodában a szorgolatta az állványokat és asztalokat, kivüle senki sem volt az irodában. De azért Elihu, rendes szokása szerint, méltóságtelejesen beleereszkedett a Thomson klienseinek szánt karosszékeibe, épen úgy, mintha legalább is pár ezer dolart hozott volna a találmánybuvárnak.

Edison Elihu 42 éves férfi volt, szakál, bajusz és biztos jövő nélkül. Mesterségének a mulakatosságot vallotta; tényleg tanult kereskedő, elcsapott vasutas, szolgálatban levő házmester és született lángész és feltaláló volt. Ez utóbbi mesterségében a legnagyobb tőkélyre vitte. Találmányainak számát ő maga sem tudja, de annyit önértzetesen állított mindig, hogy találmányai az emberiség jövő boldogságát hordják méhökben, lángészét az iparnak egymásól nagyon távol eső terein foglalkoztatta. Találmányai a legváltozób ipari cikkeket ölelték fel és megtöltötték bízár képekkel e csigázott agyát, mintái pedig szük lakásának minden zegét-zugát. Annnyira vitte a feltalálást, hogy bizony ha istállója van, még ebbe is csupa új találmányu minta-paripát állított volna.

Mint minden emberi cselekedet, úgy Edison Elihu találmányai is alá voltak vetve holmi földi fogyatkozásoknak. Először semmit sem értek, másodsor a legbizarrabb kategóriába tartoztak, harmadszor pedig azt a szegényet hozták Elihu fejére, hogy miattuk, bölcis okozójuk New-Jork összes számszerint 65 szabadalmi irodájából ki — Edison Elihu a pézuitelen feltalálókhoz tartozott, de azért ez a kiküszöböltetés keserves pereitől eltekintve — nem hervasztotta el viruló reményeit.

Minden reményének, önbizalmának és egész lényének egy támpontja volt: a neve. Ezt hangsúlyozta valahányszor egy egy találmányáról beszélt — soha sem beszélt másról. — Ezzel akart imponálni meg a leborotvált ábrázatával, a milyen a valódi Edison-é is. Csak egyről feledkezett meg. Arról ugyanis, hogy az igazi Edisonnak a neve Tamás, Elihu pedig a feltalálás büvös mesterségében volt Tamás. A villamosságban s a reptülésben leg többet fáradozott Elihu s a reptülés terén nem is kellett kísértekekkel vesződnie, mert valahányszor egy-egy szabadalmi irodába ment, mindannyiszor önkénytelenül kísérletezett.

Első találmánya egy ablakkal ellátott esernyő volt, melynek célját az képezte, hogy regényes ifjak és lányok esős időben is láthassák a vándorló felsőket. Második terméke épen nem meddő lángészének egy csizmahuzóval összekötött petroleumlámpás, melynek célját nem igen kell magyarázni. A későn baha jövő férj ugyanis csak beleállítja cipőjét a huzóba és a lámpa meggyullad. E találmány különös tekintettel van a pityókós állapotban leledzőkre.

E nyughatatlan fej most már a mosónék tönkreté telére fordította erejét, a kik neki sok kellemenséget okoztak: Feltalált egy 365 fuom rétegből készült férfi-inget. A napihasználat után le kellett szakítani a felső réteget és az ing ilyenén tisztán leszolgált az esztendő. Szőkő évben külön 366 rétegből ingek gyártását vette célba, nehogy a rétegek és napok számának össze nem egyezése miatt kifogásolják találmányát a pedans amerikaiak.

Valahányszor találmányai értékesítéshez fogott, mindannyiszor kudarc lett a dolog vége. Mindegyik találmányára külön részvénytársaságot akart alapítani, de ez sehogy sem akart sikerülni. A különben vállalkozó szellemű Yankee igen zsugoriaknak mutatkoztak vele szemben. Lelki szeméi előtt óriási számoszlopok állottak, a melyeknek mindig megmaradt az a hibájuk, hogy csak számoszlopok. — Így találgatott fel, így ábrándozott és számolt 15 sorvány esztendő át Elihu, minden évben remélve, hogy a következő lesz az a várt kövér esztendő és minden esztendőn családva, hogy ez sem volt az.

Most is a következő „biztos” kövér esztendőn me-rengett el, midőn belépett az iroda tulajdonosa Mr. Thomson Haddan, Elihu felállott és jelentőségtelejesen pisogott Mr. Thomson felé. De ez a legnagyobb cinizmusai; a milyen csak egy szabadalmi iroda tulajdonostól kitelhetik, azt mondta:

— Tudja, hogy nincs időm, röviden végözzünk.
— Igenis Sir Thomson röviden fogok végezni, olyan röviden, a mint az ilyen genialis gondolatnak csak lehetséges.

S avval szeméi a lehető legjelentősebb kerekdedesé-gét nyerték, de ez Thomson urat nem hozta ki flegmá-jából. Egyet dörmögött s foghegyről szólt csak.

— Folytassa.
Elihu folytatta.

— A leggenialisabb találmányról lesz most szó, azért különösen figyeljen Mr. Thomson, mert nem tudom, el tudom-e még egyszer mondani.

Elihu ugyanis azt gondolta, hogy minden lángész-nek hirtelen halállal kell kimulnia.

Arról van szó, hogy két igen hasznos dolgot, a melyek eddig külön tettek hasznos szolgálatakat, most egye-sítsük. Nemde Ön is mindig elhagyja a fogpiszkálóját? Lássá, én is így vagyok vele, most sincs nálam, (ez igen hihető volt). De, az ingomb, az mindég helyén marad. Rendeltetésénél fogva ugyanis az ingomb két ellentétes irányban húzó ruhadarab részletek lyukaiban van helyezve. Nem kell hosszasan magyaráznom, hogy a két ellentétes erő nyugalmat szül s az ingomb mindég helyén marad. Erre alapítom én a találmányt. Az ingombba be-lehelyezzzük a fogpiszkálót és ezentul nem lesz oka senkinek sem panaszkodni arról, hogy fogpiszkálóját elvesz-tette. Azt is elmondom mindjárt, hogy szándékozom ér-tékesíteni. Természetesen szó sincs arról, hogy ezt a talá-lmányt kiengedjük kezeinkből. Mi ketten, Ön Sir Thom-son és én Mr. Edison Elihu New-yorki lakosok, mi fog-juk ezen rendkívüli fontosságú iparcikkal a világ öt ré-zését ellátni. Szállítani fogjuk Massachussetts államtól egészen Tokioig. És Kamesatkatól Kamerunig az emberek minde-nütt ingomb-fogpiszkálóval tojják fogaikat ebéd után tisz-togatni és fogpiszkáló-ingombbal fogják inkeiket gombolni. 100,000 dollár tőke biztosan hoz évenként 8000 dollár kamatot. ekkor megállt s jól megnézte gondolatában a 8000 dollárt.

Azután folytatt: Önnek van pénze, nekem nincs. Ne-kiem van genialis találmányom, önnek nincs. Adjuk össze e kettőt és 10 év múlva saját vasutaink fogják szállítani a fogpiszkáló-ingombookat. adja be a világ összes szaba-dalmi hivatalaihoz a szabadalmi kérvényeket.

Egyet mondok még. Ez a genialis találmány megér-demli, hogy születésekor rögtön megjutalmaztassák. Én — és itt Elihu akadozni kezdett — legszebb jutalomnak tartanám Miss Ellen Thomsonnak, az ön leányának kezét. Itt állók, egy valódi gentleman, adja nekem leányát fe-léségül.

Mr. Thomson megnyomta a csengettyűt. A szolga bejött, annak intett egyet és Sir Edison Elihu, számos genialis cikknek a feltalálója, kin volt a folyosón.

Ez volt az egyetlen szabadalmi iroda New Yorkban, a hova még mehettem és most innen is

Lent a kapu alatt Mr. Thomson cágtáblája alatt állott meg Mr. Edison Elihu s azon gondolkodott, hogy honnan vegyen utiköltségre való pénz Washingtonba. Ott vannak még szabadalmi irodák.

Felelős szerkesztőség:

DR. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Csikos és kockás selyemszöveteket, Louisiana, Foulard-Sürrah-Taffeta nemkülönben Merveilleus selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt. 85 krig. egyes öltönyökre, vagy egész végeken is postabér-és vámmentesen szállít HENNEBERG G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Mintak postafordulóval küldetnek. Svájca címzett levelekre 10 kros. bélyeg ragasztandó. (10)

Alsófehérvármegye alispánjától.

Szám, 9013—1892.

Pályázat.

Abrudbánya rendezett tanácsu városban a jegyzői állás 600 frt fizetéssel és a főorvosi állás 500 frt fizetéssel betöltendő levén, — az 1886. évi XXII. törvényzikk 82. §. értelmében felhívom mindazokat, kik ezen állásokra pályázni kívánnak, hogy az 1883. évi I. törvényzikk 6. §. illetőleg 9. §. által előirt minősítést, valamint eddigi szolgálataikat és képzettségeiket igazoló hivatalos okmányokkal felszerelt kérelmüket folyó évi szeptember hó 15-ig hozzám nyujtsák be. Nagyenyeden, 1892. évi augusztus hó 17-én.

Csató János,

királyi tanácsos, alispán.

1—2

— Nyilvános számadás. A nagyenyedi szabó ifjuság 1892. évi július hó 24-én tartott nyári táncmulatságról, a melynek bevételei 91 személyjegy (á 50 kr), 45 frt 50 kr. 10 családjegy (á 1 frt 20 kr) 12 frt, felülfizetésből 9 frt 30 kr. Összes bevétel 66 frt 80 kr. kiadás 64 frt 77 kr, megmaradt 2 frt 3 kr. De mivel a rendezőség közmegegyezéssel azon állapodott meg, hogy az egész felülfizetéseket úgy mint 7 frt 30 kr, a sétatéren építendő fedett tánchelyiség javára szánja, a mit át is szolgáltatott az illető helyére s a többi hiányzó kiadést a rendezőség közösen hordozta. Felülfizetni kegyeskedtek: Ineze Istvánné, Tüzes Árpád, Verner Ödön, Engyeter Károly, Gergely István, Jakab Károly 1—1 frt. Dr. Jenői Elek, Szőke István 80—80 kr. Baldi Károly, Markovics Lajos 50—50 kr, ifj. Tomai Pál 20 kr. Fogadják a kegyes résztvevők és felülfizető urak a rendezőség őszinte köszönetét.

— Nyilvános számadás és köszönet. A Tövisen és környékén lakó izr. egyetemi hallgatók f. hó 7-én tartott nyári táncmulatságának összjövédelme volt 255 frt 10 kr. A költségek levonásával maradt 156 frt 60 kr., mely összeg rendeltetési helyén lett jutattva. Felülfizetni sziveskedtek: Salamon Hermann 18 frt frt, Bischitz Dávidné (Budapest) 10 frt, Grünfeld Hermann (Inokfalva) 8 frt, Klein Mihály 8 frt, Szász József, özvegy Adler Antalné, Löwa Sámuel, Fried Eskelesz, Lippmann Samu, Orsovai petroi. részv. társaság. 5—5 frtot, Szinberger S., Adler Leontin, Rosenfeld József, Rotenstein S., Salamon Simon, Schlatkovich Jácint, Walter Károly, Berko Salamon, Sultz Mihály, Virág István, Salamon József (Vingárd), Jónás Lajos (Gyulafehérvár), Rafael Samu, Frits Bernát, Gidali Mór, Andrassy János, Kohn Jakab (Budapest), 2—2 frtot, Salamon David, öz. Marton Ferenczné, Málnassy Domokos, Jónás Davidné. Drach János, Klein Hermann (Jasz Kun-Jeuó) özvegy Grünfeld Leopoldné (Nagyenyed), Drach Adolf, Laszner Todor, Steinberger David, Zowy Salamon, Kaufmann Simon, Szöllösy Samu, Löwy Ignátz, Nagy Lajos, Abraham Lízár, Farkas Szidor (Kolozsvár), Kohn Jakab (Kolozsvár), Munk Mór és társai, Papp Gyula, Deutsch Adolf, Pal László, Reisz Jakab, Singer Jakab, Kohn Henrik, Gidali Lajos, Knopf Jakab, Friedmann Mór, Ungar Albert, Fischer Emil 1—1 frtot, Diamant Sámuel, Krengel Sándor 3—3 frtot, Abraham Bernát 1 frt 50 kr, Lukács Péter 60 kr. Friedmann Ignátz, Abraham Mór 50—50 krt. — Fogadják az igen tisztelt felülfizetők rendező bizottságunk köszönetét. Friedmann Farkas.

Csarnok.

EMLÉKKÖNYVBÉ.

I.

A költők arról oly sokat regéltek, Hogy mi az igaz, tiszta szerelem, Miszerint én, ki tán ehhez nem értek, Leírni ezt az érzést nem merem.

Annyit tudok, hogy pillanat szülötte És aztán mégis tartós érzemény; Elég egy óra, egy perc, hogy szívünkbe Beköltözzék szerelem és remény.

Jön a boldogság aztán nemsokára, Ha az viszont szeret, kit szeretünk, De ha csalódunk, az szívünk halálra Sebzi, és elborul derültl egünk.

Legy boldog, azt kívánom én szivemből, A sors ne legyen hozzád mostoha; Legyen azéled csöndes, lassu csermely, Szeress, de ne családj soha — soha.

II.

Az ifjúkor egy szép, tavaszi hajnal Ezer virággal s telve boldogsággal. Szívünkben édes álmok, szép remények, S nem látjuk, mint röptülnek el az évek.

Éltünk alkonyra hajlik és szívünkben Az élet lángja hamvad, alszik régen; Nem vagyunk már a réginek, csak mása.. Éltünt, elszunnyadt a jókedv varázsa.

Ilyenkor, hogyha boldog ifjuságunk, Tündér korából emléket találunk, Szívünkben a gyönyör megint föléd És újra kedves lesz nekünk az élet.

Még ifju vagy. Gyűjts hát sok szép emléket, Melyektől a szived újra éled. Életednek legyen sok boldog álma, S e lap legyen annak egyik csillama.

Z. Szász Gerő.

Sze
A K
lap
köz
Wok
az e
bér
ké. Ir

Ka

Előde
mükre vet
a társadal
sait elég k
ték meg.
abban az
kel, csodá
bíró egyes
nagy szer
maradand
a szomorú
mondják
csak nekü
teni, ahöz
időt még
fáradozásu
tevékenysé
zatra hiva
csak hossz
szor csak

S a s
nincs telje
ben a mag
szempont
nyire el v
meggyőző
csak kivál
tartotta a
rasztot ne
pedig nagy
fejezhetjü
a mai érte
kók neheze
tett szabad
élet, csak
fejlődés es
csekélyek
elégíthetők
alkalmával

Utköz
tek, hogy a
Nagyszerű
szintén ere
meg. Egy s
vagy, hanem
Tetsze
latlanul. M
Margit egy
Bettentő fiu
Ezen
előtt, mialat
beszélésait.
E köz
kezt keztyü
a verandá
kendője utá
feküdt s ne
a dolognak
engedte, az
védül elibe
hogy ez az
nagyon mul
a mamát.
Margit
közösses kér